

к.е.н., доц., Луцький М.Г.
к. ф.-м. н., доц., Макаренко Л.Г.,
студентка, Мірошникова М.Ю.
Національний авіаційний університет

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПОБУДОВИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ОРГАНІЗАЦІЇ

Методи, практика управління будуються на фундаменті інформаційних технологій, тому при зміні фундаменту змінитися повинні і теорія, і практика управління організацією, управлінська система в цілому. В даній статті пропонується перегляд підходів до управління організацією в цілому з метою створення ефективного інформаційного простору з використанням сучасних інформаційних технологій.

Опис об'єкту дослідження. Інформаційний простір організації є середовищем циркуляції інформаційних потоків і фізичних засобів його функціонування, підтримки і розвитку. Особливістю інформаційного простору будь-якої організації є наявність різнобічних потоків інформації, які забезпечують як її споживання і накопичення, так і розширене відтворення. Єдиний інформаційний простір організації допомагає реалізовувати цілі і завдання, що стоять перед системою управління організацією.

Постановка проблеми. Для ефективного функціонування системи управління організацією потрібна розвинена інформаційна інфраструктура на основі адекватних сучасних інформаційних технологій. Тобто, управління інформатизацією будь-якої організації повинне забезпечити оперативне уявлення і використання даних про різні напрями її діяльності, включаючи інноваційну, господарську і виробничу, контроль, обмін оперативною та стратегічною інформацією.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Робочі місця, потоки робіт, механізми управління і організаційні структури були розроблені в епоху, коли не існувало ні сьогоднішніх конкурентів, ні комп'ютерів. Вони створені з розрахунку на потокове виробництво і контроль однієї і тієї ж продукції, що випускається протягом багатьох років [1 - 5]. Ключові концепції нової

інформаційної епохи - це інновація і швидкість зміни продукції, що випускається, висока швидкість змін зовнішнього середовища, підвищення якості обслуговування.

Якщо допустити, що будь-яка теорія бізнесу, а отже, методи, практика управління будуються на фундаменті інформаційних і комунікаційних технологій, то при зміні фундаменту змінитися повинні і теорія, і практика управління організацією, управлінська система в цілому. [2, 3]

Формулювання цілі статті. Основна ціль даної статті – показати, що основою сучасної системи управління організацією є побудова інформаційного простору, заснованого на впровадженні ефективних інформаційних технологій і автоматизації обробки, зберігання і розповсюдження інформації.

Актуальність роботи. Позитивні результати діяльності багатьох підприємств відсутні багато в чому через те, що нова інформаційна технологія використовується тільки для того, щоб автоматизувати і механізувати старі способи ведення справ, залишаючи недоторканими існуючі інформаційні процеси, а комп'ютери використовуються, щоб просто "прискорити" ці процеси. Проте прискорення застарілих інформаційних процесів не може виправити фундаментальний недолік системи управління, тому завдання формування сучасного інформаційного простору організації з використанням сучасних інформаційних технологій є актуальною.

Наукова новизна. В даній статті пропонується перегляд підходів до управління організацією в цілому з метою створення ефективного інформаційного простору з використанням сучасних інформаційних технологій.

Виклад основного матеріалу. Інформаційний простір будь-якої організації охоплює соціально-економічні відносини у внутрішньому середовищі, їх взаємозв'язки і взаємодії із зовнішнім середовищем організації, тому, на думку авторів, основні чинники, які впливають на компоненти інформаційного простору – це структура управління організацією, канали комунікаційних відносин та інформаційні фонди.

Побудову інформаційного простору сучасної організації, на думку авторів даної статті, можна розділити на наступні етапи:

- побудова моделі системи управління, її організаційної структури, яка б відповідала ефективному використанню сучасних інформаційних технологій;
- побудова моделі комунікаційних відносин;

- розробка мережі маршрутів інформаційних надходжень і каналів руху інформації;

- організація інформаційного фонду.

Розглянемо вказані етапи докладніше.

Незалежно від типу запровадженої організаційної структури, кожний з підрозділів розглядається як джерело інформації для інформаційного простору організації, а також як споживач, накопичувач, утримувач, перетворювач і передавач інформації. Важливою ознакою системи управління сучасною організацією є готовність до змін, відповідно до змін в оточуючому середовищі. Організаційна структура є основою організації системи інформаційного забезпечення, яка обумовлює логіку організації інформаційного простору, а також встановлює певні вимоги до інформаційних систем організації.

Оскільки основою існування системи управління, крім цілі, є наявність інформації та зворотного зв'язку в контурі управління, з цієї точки зору в даній статті розглядаються два випадки - функціонально-ієрархічного управління та процесного управління.

Слід зазначити, що функціонально-ієрархічна структура управління виникла і розвивалася в умовах, коли інформація передавалася без засобів автоматизації, виключно на паперових носіях. З метою виконання усіх функцій управління, спрямованих на досягнення цілі системи, в функціонально-ієрархічній структурі управління будуються функціональні вертикалі, на кожному з рівнів якої здійснюються дві основні функції – передачі керуючої дії зверху вниз та контроль виконання цієї дії. Управлінська інформація та інформація, потрібна для управління, повинна неминуче пройти шлях через функціональні підрозділи, цикли усередині підрозділів, цикли між підрозділами, долаючи при просуванні значні труднощі. Дана схема управління виявляється єдиною можливою з погляду існування і виживання всієї системи, оскільки тут існує контроль за кожним кроком керуючої дії, і система, хоча і повільно, але рухається до мети. Використання в цьому випадку процесного підходу до управління є згубним для системи, оскільки за дуже короткий термін система втрачає керованість і починає розпадатися на дрібніші підсистеми.

Процесний підхід до управління розглядає організацію як мережу пов'язаних між собою процесів, а не сукупність розрізнених функцій. Кожний процес є послідовністю операцій, які націлені на досягнення певного результату. На відміну від функціонального підходу до управління, процесний підхід

орієнтує на результат, тобто кожний працівник чітко знає, яку роботу, в який термін і якої якості йому потрібно виконати, для того, щоб процес, в якому він бере участь, привів до бажаного результату. В процесному управлінні управлінський контур пов'язаний з засобами передачі та доступу до інформації. Основними етапами реалізації процесно-орієнтованого підходу при формуванні інформаційного простору, з використанням сучасних інформаційних технологій, є визначення глобальної цілі організації та опис правил її досягнення. Ці правила повинні містити опис відносин між структурними підрозділами організації, а правила управління виходами - отримання результатів реалізації конкретних функцій, опис інформаційних і комунікаційних технологій.

При наявності повноцінного автоматизованого інформаційного контуру управління використання функціонально-ієрархічного підходу пов'язане з істотним зростанням накладних витрат, які і без автоматизації складають значну величину.

Використання процесного управління в даному випадку, робить істотний вплив на бізнес-систему в цілому. З одного боку - функції контролю, синхронізації і дистрибуції перестають носити персоніфікований характер і, будучи автоматизованими, стають непомітними для соціального шару системи. З іншого - міжфункціональні зв'язки перестають носити обмежувальний характер, і для виконавців весь процес стає прозорим, цілі системи набувають стимулюючого характеру, кількість циклів різко знижується, виникає можливість системного підвищення якості управління.

Процесно-орієнтований підхід, на стадії побудови моделі системи управління та організаційної структури, дозволяє об'єднати описи організаційної структури, структури даних і функцій у єдину модель взаємозалежних бізнес-процесів, що, у свою чергу, дає можливість отримати уявлення про роботу організації з різних точок зору:

- організаційної - доступ співробітників підрозділів до функцій і елементів даних бізнес-процесів системи;
- функціональної - елементом якого бізнес-процесу є та чи інша функція; яка подія є першопричиною виконання функції; які документи є вхідними, а які вихідними; хто відповідає за виконання функції;
- інформаційної - які дані необхідні на кожному етапі бізнес-процесів для виконання тієї чи іншої функції;
- процесної - як функції об'єднані в процес, які дані необхідно передавати

